

Problemes que l'explotació forestal ocasiona als ocells

Actualment el bosc és vist majoritàriament com un bé que cal protegir i conservar costi el que costi, i el principal valor que se li dona és el paisatgístic i el recreatiu. Aquest és un fet positiu però només fins a cert punt, és la visió del que en podríem anomenar "el gran públic", concentrat bàsicament a Barcelona i els seus voltants, lluny del bosc i aïllat de la realitat del món forestal. Els terrenys forestals tenen moltes altres funcions com la protecció contra l'erosió i producció (tant de fusta com de suro i altres productes); és per això que el bosc també es pot, o més ben dit, **s'ha** de veure com un recurs renovable.

Ara bé també cal dir que l'explotació d'aquest recurs s'ha de fer de manera racional per a permetre la seva renovació i sempre ha d'estar subordinada a la necessitat d'evitar alteracions irreversibles (per exemple l'erosió accelerada, la protecció d'espècies en perill d'extinció... o d'altres).

És evident que qualsevol explotació forestal suposa un fort impacte sobre tot l'ecosistema i pel que fa als ocells del bosc representa una modificació i de vegades fins i tot la destrucció del seu hàbitat.

tales abusives

Un dels problemes més freqüents són les tales abusives. Quan d'un bosc s'extreu més biomassa de la que produeix, la quantitat total va disminuint i el resultat és que cada vegada tenim arbres més primers i l'ecosistema es manté en una etapa de poca maduresa. Això fa que desapareguin algunes espècies d'ocells que necessiten boscos ben constituïts; és el cas per exemple del *Gall salvatge* (*Tetrao urogallus*) als boscos del Pirineu i del *Picasoques blau* (*Sitta europaea*) a les rouredes de la comarca, per bé que aquest darrer cas no és, ni molt menys, tan greu com el primer. Un problema afegit és la manca de forats on fer el niu; hi ha molts ocells (com les *mallarengues* (*Parus sp.*) *el raspinell* (*Certhia brachydactyla*) o *el Gamarús* (*Strix aluco*) que normalment niuen en forats d'arbres vells i que quan el bosc és massa jove tenen problemes per trobar-ne.

També és problemàtic el cas dels rapinyaires diürns que necessiten arbres grossos per a poder construir els seus nius sovint molt voluminosos com és el cas de l'*Astor* (*Accipiter gentilis*). Moltes vegades aquests arbres són els primers de ser tallats, precisament per ser els més grossos. A més encara que no es talli l'arbre concret on hi ha el niu el més probable és que aquest sigui abandonat després d'una aclarida.

Per solucionar o almenys disminuir l'abast d'aquests problemes n'hi hauria prou deixant alguns arbres vells i plens de forats on podrien criar, entre altres, les mallarengues o el Coll tort, i a més no tallant ni els arbres on hi ha nius de rapinyaires ni els del seu voltant. D'aquesta manera, encara que potser al principi també deixarien de criar-hi, de ben segur que trigarien molt menys a tornar-hi. Un altre punt important és evitar la realització de cap mena de treball forestal prop de nius de rapinyaires durant l'època de cria perquè són ocells esquerps i segurament els avorriren.

eliminació del sotabosc

Un altre problema menys freqüent però també força greu és l'eliminació total de la vegetació arbustiva que forma el sotabosc. Està molt estesa la "mania" de que els boscors haurien d'estar "ben nets"; hi ha qui voldria veure tots els boscos com jardins, agafant la fageda com a bosc ideal, però s'ha de comprendre que la vegetació arbustiva forma part del bosc mediterrani i no es pot pretendre tenir un autèntic bosc sense cap arbust. És veritat que de vegades el sotabosc està massa desenvolupat i és bo reduir-lo per l'elevat risc

Tractar el bosc d'una manera racional és també necessari per a protegir els ocells.

d'incendi que representa. Però també s'ha de tenir en compte que sovint això és degut a que s'ha aclarit massa el bosc i que no cal eliminar absolutament tot el sotabosc. De cara als incendis, fins i tot pot ser millor deixar arbusts com l'*Arç blanc* (*Crataegus monogyna*) o el *Tortellatge* (*Viburnum lantana*) per l'elevat contingut d'aigua de les seves fulles. Deixar el bosc com un jardí és molt negatiu per als ocells d'una banda s'elimina una font d'aliment: les baies dels arbusts i per altra es fa desaparèixer el lloc on es refugien i on fan el niu molts ocells, aquest és el cas del *Rossinyol* (*Luscinia megarhynchos*) *el Pitroig* (*Erithacus rubecula*), *el Tord* (*Turdus philomelos*) i molts d'altres.

Una prova de la importància de l'estrat arbustiu és la diferència entre la diversitat d'ocells que trobem en un bosc normal i la d'un bosc completament estassat.

Sobretot si ens fixem en el número d'espècies nidificants veurem que és molt més ric un bosc sense estassar.

Un arbust especialment important és *el boix grèvol* (*Ilex aquifolia*) perquè fructifica just quan l'aliment és més escàs: A l'hivern.

substitució d'espècies

Enfocant el tema des d'un punt de vista més ampli el principal perill és el risc d'homogeneització de les masses forestals, degut a l'afavoriment d'unes poques espècies, les més productives substituïnt-se rouredes per pinedes, per exemple. Cal pensar que els ecosistemes més diversos són els més resistents i si reduïm la diversitat del paisatge automàticament reduïm

la diversitat de la fauna que viu en ell. Aquest fet és encara més greu quan s'implanten comunitats vegetals molt pobres botànicament i que sustenten una fauna reduïda a llocs ocupats per una vegetació relativament rica i diversa. Malauradament aquest és el cas de moltes repoblacions forestals especialment d'aquelles que es fan amb espècies exòtiques com *L'Eucaliptus* o *l'Abet Douglas* (*Pseudotsuga menziesii*).

És per això que fa falta una bona ordenació del territori afavorint la diversitat del paisatge i limitant aquestes repoblacions simplement productives a les zones on sigui raonable fer-les.

Grup d'Anellament de Calldetenes-Osona